

Ocena stopnia zadłużenia przedsiębiorstwa

Analiza zadłużenia pozwala ocenić politykę finansową przedsiębiorstwa, stąd określa się ją też analizą struktury finansowej. Wskaźniki służące do oceny zadłużenia przedsiębiorstwa można ująć w dwie zasadnicze grupy:

- obrazujące poziom zadłużenia przedsiębiorstwa,
- informujące o zdolności przedsiębiorstwa do obsługi długu.

Ocena **poziomu zadłużenia przedsiębiorstwa** ma na celu ustalenie, kto dostarczył firmie środków: właściciele czy zewnętrzni kredytodawcy. Do oceny stopnia zadłużenia służy szereg wskaźników. Najistotniejsze z nich zestawione zostały w tabeli 3.

[Tabela 3 przedstawia podstawowe wskaźniki zadłużenia, które służą do oceny stopnia obciążenia przedsiębiorstwa zobowiązaniami finansowymi oraz jego zdolności do ich obsługi. Analiza tych wskaźników pozwala określić poziom ryzyka finansowego firmy, jej niezależność kapitałową oraz stabilność finansową w dłuższej perspektywie. Wskaźniki te są kluczowe zarówno dla kierownictwa przedsiębiorstwa, jak i dla inwestorów, banków oraz innych instytucji finansowych, które rozważają współpracę z daną firmą.

Pierwszy wskaźnik to wskaźnik ogólnego zadłużenia, który wyraża stosunek łącznej wartości zobowiązań do wartości aktywów ogółem. Pokazuje on, jaka część majątku przedsiębiorstwa została sfinansowana kapitałem obcym. Im wyższy ten wskaźnik, tym większe uzależnienie firmy od zewnętrznych źródeł finansowania, co zwiększa ryzyko utraty płynności lub niewypłacalności. Z drugiej strony, umiarkowane zadłużenie może świadczyć o umiejętnym wykorzystywaniu dźwigni finansowej. Za bezpieczny poziom często przyjmuje się wartość

nieprzekraczającą 50%.

Kolejny wskaźnik to wskaźnik zadłużenia kapitału własnego, który określa relację zobowiązań ogółem do kapitału własnego. Informuje on, ile jednostek kapitału obcego przypada na każdą jednostkę kapitału własnego. Im niższy ten wskaźnik, tym większa samodzielność finansowa przedsiębiorstwa. Zbyt wysokie zadłużenie względem kapitału własnego może sugerować zagrożenie dla stabilności firmy i trudności w pozyskiwaniu dodatkowego finansowania. Z kolei niski wskaźnik może świadczyć o konserwatywnej polityce finansowej i wysokim poziomie bezpieczeństwa.

Trzeci wskaźnik to wskaźnik zadłużenia długoterminowego, który obrazuje stosunek zobowiązań długoterminowych do kapitału własnego. Pozwala on ocenić, jak dużą część finansowania długookresowego stanowi kapitał obcy. Jest to szczególnie istotne z punktu widzenia długofalowego bezpieczeństwa finansowego firmy. Wysoki poziom tego wskaźnika może być sygnałem ryzyka związanego z kosztami obsługi długoterminowego zadłużenia, zwłaszcza w okresach spowolnienia gospodarczego lub wzrostu stóp procentowych.

Ostatni z prezentowanych wskaźników to wskaźnik pokrycia zobowiązań nadwyżką finansową, który przedstawia relację między generowaną przez firmę nadwyżką finansową (czyli zdolnością do wygenerowania środków pieniężnych z działalności operacyjnej) a zobowiązaniami ogółem. Ten wskaźnik jest szczególnie przydatny przy ocenie bieżącej zdolności firmy do spłaty zobowiązań. Im wyższa wartość tego wskaźnika, tym większa zdolność przedsiębiorstwa do samodzielnego regulowania zadłużenia bez konieczności sięgania po dodatkowe źródła finansowania. Niski poziom może sugerować problemy z płynnością lub niewystarczającą efektywność działalności operacyjnej.

Analiza wskaźników zadłużenia pozwala nie tylko ocenić poziom ryzyka finansowego przedsiębiorstwa, ale również daje obraz

jego strategii finansowania, zdolności kredytowej oraz elastyczności finansowej. Odpowiednia interpretacja tych wskaźników jest niezbędna do podejmowania świadomych decyzji zarządczych i inwestycyjnych.] [Opracowanie własne na podstawie E. Kurtys (red.), Analiza ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstwa..., op. cit., s. 74-75]

Wskaźnik ogólnego zadłużenia określa udział zobowiązań, tzn. kapitałów obcych, w finansowaniu majątku przedsiębiorstwa, czyli ilustruje skalę uzależnienia egzystencji przedsiębiorstwa od skłonności kredytodawców do dalszego finansowania jego działalności. Ryzyko tego uzależnienia zwiększa się w miarę wzrostu wskaźnika, tj. jego zbliżania się do jedności. „Według standardów zachodnich w firmie, w której nie została zachwiana równowaga między kapitałem obcym, a kapitałem własnym, wskaźnik ten powinien oscylować w przedziale 0,57 – 0,67” [M. Sierpińska, T. Jachna: Ocena przedsiębiorstwa..., op. cit., s. 92].

Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego określa stopień zaangażowania kapitału obcego w stosunku do kapitału własnego, a więc oznacza także możliwości pokrycia zobowiązań kapitałami własnymi. Na podstawie tego wskaźnika wierzyciele oceniają stan finansowy przedsiębiorstwa, uzależniając od jego wysokości dalsze udzielanie kredytów, a często wysokość pobieranych odsetek i okres kredytowania. Kapitały własne stanowią bowiem rodzaj gwarancji pokrycia zobowiązań wobec wierzycieli nawet w razie poniesienia strat. Racjonalny poziom wskaźnika w małym biznesie w USA określa się proporcją 3:1. Dla średnich i dużych firm relacja ta jest dużo ostrzejsza. Banki niechętnie udzielają kredytów inwestycyjnych dużym firmom, gdy zadłużenie kapitałów własnych jest wyższe od 1 [Ibidem, s. 92].

Wskaźnik zadłużenia długoterminowego określany jest jako wskaźnik długu bądź wskaźnik ryzyka. Zobowiązania długoterminowe dotyczą długów spłacanych w okresie dłuższym niż rok od daty sporządzania bilansu. Mogą to być zobowiązania

z tytułu wyemitowanych przez firmę obligacji, długoterminowy kredyt inwestycyjny, czy też długoterminowe pożyczki. Zadawający poziom tego wskaźnika wynosi 0,5. Odpowiada on relacji: dług - kapitał własny w proporcji 1:2 [D. W. Olszewski: Podstawy analizy finansowej..., op. cit., s. 45]. Wskaźnik wyższy niż 1,0 świadczy, że zobowiązania długoterminowe są wyższe niż kapitał własny. Zatem racjonalny wskaźnik długu powinien mieścić się w przedziale 0,5 – 1,0. Firmy posiadające wyższą proporcję długoterminowych zobowiązań do kapitału własnego są uważane za poważnie zadłużone [M. Sierpińska, T. Jachna: Ocena przedsiębiorstwa..., op. cit., s. 92].

Wskaźnik pokrycia zobowiązań nadwyżki finansową.

Przedsiębiorstwo w toku swojej działalności często korzysta z kredytów bankowych, a co najmniej z kupieckich. Na podstawie wskaźnika pokrycia zobowiązań nadwyżką finansową można sprawdzić, czy przedsiębiorstwo byłoby w stanie bez naruszenia posiadanego majątku całkowicie spłacić zobowiązania – z wygenerowanego zysku netto i amortyzacji majątku trwałego. Te dwie wielkości łącznie stanowią tzw. nadwyżkę finansową (cash flow). Im wyższy wskaźnik tym korzystniejsza sytuacja jednostki, a iloraz jedności i wskaźnika informuje, jak długi jest okres możliwej spłaty zobowiązań tą nadwyżką.

Przy analizie zadłużenia przedsiębiorstwa ważnym punktem odniesienia jest ocena ***zdolności przedsiębiorstwa do obsługi długu***. Do tego celu wykorzystuje się wskaźniki zestawione w tabeli 4.

[Tabela 4 przedstawia zestawienie wskaźników obsługi długu, które służą do oceny zdolności przedsiębiorstwa do regulowania zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów oraz pożyczek. Wskaźniki te analizują relację pomiędzy wygenerowanymi przez firmę środkami finansowymi a kosztami związanymi z obsługą zadłużenia. Są one kluczowe dla oceny stabilności finansowej oraz wiarygodności kredytowej przedsiębiorstwa, a ich analiza odgrywa istotną rolę zarówno w

zarządzaniu finansami firmy, jak i przy podejmowaniu decyzji przez instytucje finansowe.

Pierwszy wskaźnik to wskaźnik pokrycia obsługi długu, który mierzy, jaką część rat kapitałowych i odsetek firma jest w stanie pokryć z zysku przed opodatkowaniem powiększonego o wartość zapłaconych odsetek. Wskaźnik ten informuje, czy przedsiębiorstwo generuje wystarczający dochód operacyjny, aby pokryć pełne koszty związane z obsługą zadłużenia. Im wyższy wskaźnik, tym większe bezpieczeństwo finansowe, ponieważ oznacza on, że firma posiada nadwyżkę operacyjną zdolną do regulowania bieżących zobowiązań kredytowych. Wartość powyżej 1,5–2,0 uznaje się zazwyczaj za bezpieczną, podczas gdy niższe wartości mogą wskazywać na rosnące ryzyko problemów z płynnością.

Drugim wskaźnikiem jest wskaźnik pokrycia zobowiązań odsetkowych, który obliczany jest jako stosunek zysku przed opodatkowaniem powiększonego o odsetki do wartości samych odsetek. Jest to klasyczny wskaźnik używany przez banki i kredytodawców do oceny zdolności dłużnika do regulowania kosztów obsługi kredytów, niezależnie od spłaty rat kapitałowych. Wartość powyżej 3 oznacza dobrą zdolność do obsługi kosztów odsetkowych, natomiast spadek poniżej tego poziomu może świadczyć o nadmiernym obciążeniu odsetkami i wzroście ryzyka niewypłacalności.

Ostatni zaprezentowany wskaźnik to wskaźnik pokrycia obsługi kredytu z cash flow, który pokazuje, czy środki pieniężne generowane przez przedsiębiorstwo (zysk netto powiększony o amortyzację) wystarczają na pokrycie rat kredytu i odsetek. Uwzględnia on nie tylko dochód netto, ale również amortyzację – która nie stanowi realnego wydatku pieniężnego, a zatem może być przeznaczona na spłatę zobowiązań. Wskaźnik ten ma ogromne znaczenie w analizie zdolności przedsiębiorstwa do regulowania zobowiązań kredytowych z faktycznie dostępnych środków pieniężnych. Wysoka wartość tego wskaźnika świadczy o dużej elastyczności finansowej i solidnych podstawach

płynnościowych.

Omawiane wskaźniki dostarczają precyzyjnych informacji na temat możliwości finansowych przedsiębiorstwa w zakresie obsługi zadłużenia. Są niezbędne do oceny ryzyka kredytowego, planowania polityki finansowej oraz kontroli nad aktualnym poziomem zadłużenia. Ich regularne monitorowanie pozwala na szybkie wychwycenie potencjalnych problemów i podjęcie działań naprawczych, zanim pojawią się poważniejsze trudności z wypłacalnością.] [Opracowanie własne na podstawie M. Sierpińska, T. Jachna: Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych..., op. cit., s.92]

Wskaźnik pokrycia obsługi długu, określany również wskaźnikiem wiarygodności kredytowej, informuje, ile razy zysk w działalności przedsiębiorstwa pokrywa roczne spłaty kredytu długoterminowego i odsetki od niego. Określa on więc stopień zabezpieczenia obsługi kredytu przez wygospodarowany w przedsiębiorstwie zysk. Jego wysokość zależy od kondycji finansowej firmy i powinien być większy od 1. Bank Światowy przyjmuje za optymalny jego poziom 2,5 [Ibidem, s. 92]. Oznacza to, że nawet gdy wpływy z działalności spadną o 50%, to i tak przedsiębiorstwo będzie zdolne do spłaty kredytu w granicach minimalnego wskaźnika.

Ważną cechą wypłacalności przedsiębiorstwa jest zdolność do terminowej spłaty odsetek. Można ją ocenić przy pomocy **wskaźnika pokrycia zobowiązań odsetkowych**. Wskaźnik ten pomija spłatę kredytu, a jedynie wskazuje, czy firma jest w stanie spłacić odsetki. Im wyższy poziom tego wskaźnika, tym korzystniejsza jest sytuacja przedsiębiorstwa, ponieważ wraz z jego spadkiem rośnie ryzyko kredytodawców. Według standardów światowych wskaźnik ten nie powinien być mniejszy od 1, a nawet nie powinien spaść poniżej 2 [E. Kurtys (red.): Analiza ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstwa..., op. cit., s.72]. Wielu kredytodawców uznaje ryzyko przy udzielaniu kredytów za dopuszczalne, jeżeli wysokość wskaźnika wynosi co najmniej 4 – 5 [W. Bień: Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa,

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 1992].

Wskaźnik pokrycia obsługi kredytów z cash flow jest relacją długoterminowych zobowiązań a dostępnymi środkami pieniężnymi, które mogą być wykorzystane na ich zwrot. Wskaźnik ten uważa się za najbardziej praktyczny i istotny w wiarygodności kredytowej przedsiębiorstwa. Jako wartość optymalną przyjmuje się 1,5, co oznacza, że suma zysku po opodatkowaniu wraz z amortyzacją powinna być co najmniej 50% wyższa niż roczna rata kredytu wraz z odsetkami. „Niższy poziom tego wskaźnika jest dopuszczalny, ale projekt inwestycyjny, który będzie finansowany kredytem, uznaje się za przedsięwzięcie o podwyższonym ryzyku. Kredytodawca żąda wówczas od przedsiębiorstwa dodatkowych gwarancji kredytowych” [M. Sierpińska, T. Jachna: Ocena przedsiębiorstwa..., op. cit., s. 94].

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.